MINISTERSTWO SPRAW ZAGRANICZNYCH
DEPARTAMENT POLITYCZNO-EKONOMICZNY
WYDZIAŁ PRASOWY

Nr. 6
Warszawa, dn. 17 października 1927 r.

Przegląd Prasy Z.S.R.R. i emigracji rosyjskiej

TREŚĆ:

PRZEGLĄD PRASY ZSRR I EMIGRACJI ROSYJSKIEJ

Nr.6 Warszawa, dn.17 października 1927 r.

---

1. USTRÓJ PAŃSTWOWY I ADMINISTRACYJNY.

PRAWA SOWIETÓW WIEJSKICH

"IZWIESTJA CIK ZSSR" z dn. 11/10 omawia w artykule wstępnym dekret C.K.W. sowietów ZSRR o samoopodatkowaniu ludności wiejskiej ZSRR na cele kulturalne. Pismo zaznacza, że ludność rolnicza ZSRR opłaca zasadniczy podatek rolny, musi jednak opłacać również wydatki, pozostające w związku z zadość uczynieniem potrzebom kulturalnym. W tym celu zostało wprowadzone samoopodatkowanie ludności, które wprowadzone być może drogą uchwały zgromadzenia ogólnego mieszkańców gminy, powziętej przynajmniej połową wszystkich zamieszkałych w niej obywateli, posiadających prawo wyborcze do sowietów wiejskich. Dotychczas należała kontrola nad wydatkowaniem sum, uzyskanych drogą samoopodatkowania ludności wiejskiej, do wyższych instancji sowieckich. Obecnie przekazał C.K.W. sowietów kontrolę tą sowietom wiejskim, co wpłynąć musi dodatnio na zastosowanie systemu samoopodatkowania w polityce podatkowej ZSRR.

ZWOŁANIE SESJI C.K.W. SOWIETÓW RSFSR

IBIDEM donosi, że prezydjum C.K.W. sowietów rosyjskiej republiki sowieckiej /RSFSR/ uchwaliło zwołanie drugiej sesji tego C.K.W. na dzień 20-go stycznia 1928 roku.

2. ŻYCIE PARTYJNE.

STOSUNKI W SOWIECKIEJ PARTJI KOMUNISTYCZNEJ

"IZWIESTJA CIK ZSSR" z dn. 11/10 podaje uchwałę obwodowej komisji kontrolującej sowieckiej partji komunistycznej w Rostowie nad Donem. Komisja ta stwierdziła istnienie tajnej organizacji opozycyjnej, członkowie której działali w obwodzie Dońskim i na Kaukazie północnym, rozpowszechniając wśród ludności i drukując literaturę przeciwsowiecką, mianowicie artykuły Ustriałowa i Otto Bauera. Siedmiu członków organizacji zostało wykluczonych z partji.

IBIDEM z dn. 12/10 ogłasza list niejakiego Kudrugelenko, który oświadcza, że należąc do ugrupowania opozycyjnego, kierowanego przez p.p.Zinowjewa, Kamieniewa i Jewdokimowa, miał pewne wątpliwości co do stosunków pomiędzy tem ugrupowaniem a "wyraźnie przeciwsowieckim" ugrupowaniem p.Trockiego. Obecnie stwierdził p.Kudrogelenko istnienie ścisłego kontaktu pomiędzy temi ugrupowaniami, wobec czego opuszcza szeregi opozycji.

"PRAWDA" z dn. 14/10 ogłasza artykuł wstępny w sprawie stosunków pomiędzy t.zw. większością w sowieckiej partji komunistycznej a opozycją. Pismo oświadcza, że fakt istnienia drugiej partji "trockistów" nie ulega więcej wątpliwości. Partja ta dąży do wytworzenia własnego aparatu partyjnego, spełniając w ten sposób niezwykłe przestępstwo przed partją komunistyczną. Polityka p.Trockiego jest, zdaniem "Prawdy", rękawicą, rzuconą bolszewizmowi przez demokrację burżuazyjną. Artykuł zapowiada bezwzględną walkę większości partji w stosunku do opozycji.

3. SPRAWY NARODOWOŚCIOWE.

SOWIECKA POLITYKA NARODOWOŚCIOWA W AZJI ŚRODKOWEJ

"PRAWDA" z dn. 14/10 donosi, że w Taszkiencie odbyły się obrady plenum biura środkowo-azjatyckiego komitetu centralnego sowieckiej partji komunistycznej. Podczas tych obrad omawiano wyniki sowieckiej

./.

PRZYGOTOWANIA DO WYWOZU PRODUKTÓW ROLNYCH W ZSRR

"PRAWDA" z dn. 14/10 donosi, iż w pierwszych 5 dniach b.m. sowieckie składy aprowizacyjne otrzymały dla wywozu 225,651 ton produktów rolnych. W tym samym terminie na Ukrainie zebrano 91,889 ton, na Kaukazie północnym - 35,655, nad Wołgą - 21,957. Od początku kampanji zbierania produktów rolnych dla celów eksportowych ZSRR do dnia 5-go października r.b. ogółem zebrano produktów rolnych 2,850,019 ton. Zeszły rok w tym samym terminie dał tylko 2,740,513 ton.

SYTUACJA GOSPODARCZA NA WSI SYBERYJSKIEJ

"IZWIESTJA CIK ZSSR" z dn. 14/10 donosi z Nowosybirska, iż na plenum komitetu krajowego Syberji sekretarz tego komitetu p.Syrcow dał ogólną charakterystykę wsi syberyjskiej i stosunków, panujących wśród oddzielnych jej warstw. Posiadając perspektywy rozwoju gospodarczego, Syberja powiększyła przestrzeń zasiewów w porównaniu z rokiem 1914 o 11% podczas gdy w innych częściach ZSRR ten stosunek równa się 1/2%. Jednocześnie wskazuje p.Syrcow na zmniejszenie się zasiewu roślin kulturalnych, które przed wojną miały duże widoki rozwoju. Przechodząc do sprawy zamożności mas włościańskich na Syberji, podaje p.Syrcow następujące dane cyfrowe: z ogólnej liczby włościan, zamożnych jest 5-6%, włościan posiadających gospodarstwa w stanie zadawalniającym - 38%, resztę trzeba odnieść do obywateli, stan których musi budzić poważne obawy, bowiem pomoc gospodarcza wrazie jej niedostateczności ma duże znaczenie polityczne. Do tej sytuacji doprowadzają stosunki panujące wśród włościan syberyjskich, którzy nie chcą uznawać rozporządzeń komitetów włościanskich i prowadzą rozdział ziemi według swego uznania.

7. STOSUNEK EMIGRACJI DO ZSRR.

ECHA REWELACJI P.BURCEWA

Rewelacje p.Burcewa w sprawie udziału GPU w zorganizowaniu rzekomo tajnej podróży p.Szulgina do ZSRR są nadal tematem rozważań prasy rosyjskiej na emigracji.

"SIEGODNIA" z dn. 14/10 /Ryga, pismo demokratyczne/ zamieszcza oświadczenie p.Burcewa i Mielgunowa w tej sprawie. P.Burcew oświadczył, że rewelacje jego oparte są na zeznaniach prowokatora GPU Operputa, złożonych w swoim czasie władzom finlandzkim. Zeznania te były rozpatrywane przez koła kierownicze emigracji rosyjskiej w Paryżu. Koła te doszły do wniosku, iż fakt udziału GPU w zorganizowaniu podróży p.Szulgina nie ulega wątpliwości. P.Burcew dodał, iż obecnie poczynione zostały wszystkie kroki dla reorganizacji rosyjskiej akcji przeciwbolszewickiej na terytorjum ZSRR.

P.Mielgunow oświadczył, iż książka p.Szulgina, poświęcona opisowi jego tajnej podróży do ZSRR, zawiera szereg szczegółów, które każą dać wiarę pogłoskom o udziale GPU w zorganizowaniu tej podróży. P.Mielgunow uważa jednak ogłoszenie rewelacji p.Burcewa za czyn lekkomyślny i przedwczesny.

IBIDEM z dn. 15/10 ogłasza korespondencję z Paryża, według której celem GPU w zorganizowaniu rzekomo tajnej podróży p.Szulgina do ZSRR było zyskanie zaufania emigracji rosyjskiej do przeciwsowieckiej organizacji, która podróż p.Szulgina zorganizowała i była w rzeczywistości ekspozyturą GPU. Władze GPU liczyły, że po powrocie p.Szulgina zagranicę zaufanie do tej rzekomej organizacji przeciwsowieckiej wzrośnie o tyle, że umożliwi GPU zorganizowanie rzekomo tajnych podróży generałów Wrangla i Kutiepowa do ZSRR. Odpowiednie propozycje zostały przez GPU za pośrednictwem wymienionej organizacji generałom Wranglowi i Kutiepowowi poczynione. Gen. Wrangiel wykazał odrazu pewne podejrzenia co do udziału prowokatorów GPU w tej inicjatywie, natomiast gen. Kutiepow miał się zgodzić na wyjazd do Rosji sowieckiej w celu odbycia konferencji z przywódcami ruchu przeciwsowieckiego na terytorjum ZSRR i został wstrzymany od realizacji tego projektu jedynie przez rewelacje Operputa.

./.

polityki narodowościowej. Stwierdzono, że liczba tubylców urzędników w instytucjach sowieckich Turkmenistanu stanowi obecnie 15% ogólnej liczby tych urzędników oraz 41% urzędników niższych. Urzędowanie prowadzone jest w urzędach gminnych wyłącznie prawie w językach tubylczych. W Uzbekistanie unarodowienie sądu pierwszej instancji jest faktem dokonanym. W partji komunistycznej Turkmenistanu tubylcy stanowią 40%, w partji komunistycznej Uzbekistanu 45%.

4. ŻYCIE GOSPODARCZE.

HANDEL ZSRR ZE WSCHODEM

"IZWIESTJA CIK ZSSR" z dn. 1[illegible]/10 donosi z Odesy, iż w tych dniach sowiecka flota handlowa rozpoczyna normalny przewóz ładunków - wyrobów przemysłu sowieckiego na linji okrętowej Odesa-Aleksandrja. Pierwszy okręt tej linji 'Jan Tomp' ładuje towary, które są wyznaczone dla Bliskiego Wschodu. Wszystkie okręty sowieckie będą zachodziły do portu Hiedżas i Dżedde, skąd również będą zabierały towary przeznaczone dla Rosji sowieckiej.

ROBOTY IRYGACYJNE W FERGANIE

IBIDEM donosi z Kokandu, iż tam zakończone zostały studja w sprawie przeprowadzenia nowego kanału irygacyjnego w okręgu Andyzajskim. Kanał ten uwodni 20 tysięcy hektarów ziemi siewnej i stepu oraz ułatwi dostarczanie wody na pola włościańskie na przestrzeni 40 tysięcy hektarów.

ZSRR A HANDEL ZE WSCHODEM

IBIDEM z dn. 11/10 donosi, że w Moskwie odbyło się posiedzenie prezydjum moskiewskiego komitetu giełdowego, na którem prezes tego komitetu p.S.Małyszew zdał sprawozdanie z organizacji specjalnej komisji wschodniej przy tej giełdzie. Zadaniem komisji tej będzie przeprowadzenie tranzakcji z firmami wschodniemi, popieranie operacyj handlowych kupiectwa wschodniego z państwowemi sowieckiemi organizacjami spółdzielczemi. W skład komisji tej zostali mianowani przedstawiciele komisarjatu ludowego handlu, rosyjskiej wschodniej izby handlowej oraz przedstawiciele spółdzielni sowieckich. Przewodniczącym komisji został mianowany p.[illegible].Nanejszwili.

OGÓLNE LINJE SOWIECKIEJ POLITYKI GOSPODARCZEJ

"POSLEDNIJA NOWOSTI" z dn. 13/10 /Paryż, kierunek republikańsko-demokratyczny pod redakcją p.Milukowa/ omawia w artykule wstępnym opracowany przez państwową komisję planową /"Gospłan"/ ZSRR projekt polityki gospodarczej w roku 1928/29. Zdaniem pisma, projekt ten nie odpowiada potędze gospodarczej ZSRR i wstrzymuje sztucznie rozwój gospodarki rosyjskiej. Pismo twierdzi, że rząd ZSRR działa świadomie w kierunku tego wstrzymania, widząc w rozwoju gospodarczym ZSRR poważne niebezpieczeństwo polityczne dla własnego istnienia.

PRZEMYSŁ CUKROWNICZY W USRR

"IZWIESTJA CIK ZSSR" z dn. 12/10 donosi, że w sezonie obecnym czynnych jest na Ukrainie sowieckiej 117 cukrowni z ogólnej liczby 127, które miały być czynne w roku bieżącym według projektu władz gospodarczych. Brakujące 10 cukrowni uruchomione będą w najbliższym czasie. Z okazji obchodu 10-lecia rewolucji październikowej rozpoczną pracę cukrownie Turbowska i Grodecka, odbudowane w roku bieżącym. Władze sowieckie liczą na obniżenie kosztów produkcji cukru sowieckiego w sezonie bieżącym o 1[illegible]-15%.

ECHA REWELACJI P.BURCEWA

/Ciąg dalszy/

"POSLEDNIJA NOWOSTI" z dn. 11/10 /Paryż, kierunek republikańsko-demokratyczny pod redakcją p.Milukowa/ ogłasza wywiad z p.Szulginem, który oświadczył, że chciał w swoim czasie podać do wiadomości publicznej posiadane przezeń wiadomości o udziale prowokatorów GPU w rzekomej tajnej organizacji przeciwsowieckiej, która ułatwiła mu podróż do ZSRR, nie uczynił tego jednak ze względu na to, że nieogłaszanie tych wiadomości zostało zastrzeżone przez osobę, od której je otrzymał. Wymienianie nazwiska Jakuszewa-Fiodorowa w tych rewelacjach uważa p.Szulgin za czyn nieostrożny.

"SIEGODNIA" z dn. 16/10 /Ryga, pismo demokratyczne/ ogłasza również wywiad z p.Szulginem. W wywiadzie tym oświadczył p.Szulgin, że nie był powiadomiony o zamierzonym ogłoszeniu rewelacji p.Burcewa i że uważa ogłoszenie niektórych szczegółów tych rewelacji za przedwczesne. P.Szulgin stwierdza, że zapoznał się z Fiodorowym-Jakuszewem w roku 1923 oraz że podczas swej bytności w ZSRR kilkakrotnie konferował z nim i z Operputem. Szczegóły tych konferencyj ogłoszone będą przez p.Szulgina w rozdziale, który dodany będzie do wydania przekładu angielskiego książki jego "Tri Stolicy" będącej relacją z owej podróży do ZSRR. P.Szulgin zaprzecza stanowczo, jakoby GPU mogło w jakimkolwiek stopniu wpłynąć na zawarte w książce tej poglądy i opisy. Przez cały czas swego pobytu na terytorjum ZSRR posiadał p.Szulgin, według jego słów, całkowitą swobodę ruchów. Wobec tego opisał w książce swej to, co widział na własne oczy. Faktowi dokonania cenzury rękopisu przez kierowników rzekomej tajnej organizacji przeciwsowieckiej p.Szulgin nie zaprzecza, oświadcza jednak, że uważał to za rzecz zupełnie normalną, ponieważ w książce tej miała być mowa o organizacji, która ułatwiła mu podróż i w którą wtenczas wierzył. Wiara ta uratowała mu, zdaniem jego, życie. Obecnie jeszcze sądzi p.Szulgin, iż niektórzy członkowie rzekomej organizacji przeciwsowieckiej, z którymi miał do czynienia podczas swej tajnej podróży do ZSRR, nie należeli do liczby agentów GPU.

8. SPRAWY KOSCIELNE.

EWENTUALNOSC NOMINACJI BISKUPA BENJAMINA

"NOWOJE WREMIA" z dn. 15/10 /Białogród, pismo monarchistyczne zwolenników w.ks. Mikołaja Mikołajewicza/ donosi, że metropolita prawosławny Sergjusz, głowa cerkwi prawosławnej w ZSRR, nie udzielił dotychczas żadnej odpowiedzi na poczynione mu przez metropolitę Eulogjusza oświadczenie w sprawie stosunku cerkwi rosyjskiej na emigracji do żądania metropolity Sergjusza o złożeniu deklaracji lojalności względem rządu ZSRR. Wobec tego przewidywana jest w kołach emigracji rosyjskiej ewentualność udzielenia metropolicie Eulogjuszowi dymisji przez metropolitę Sergjusza i nominacji nowego zwierzchnika cerkwi rosyjskiej na emigracji. Jako kandydat na to stanowisko wymieniany jest biskup Benjamin, zamieszkały obecnie w Jugosławji. Dostojnik ten obecny był na ostatnim posiedzeniu soboru rosyjskich biskupów emigracyjnych w Sremskich Karłowcach i oświadczył na tym posiedzeniu, iż podporządkowuje się całkowicie decyzjom metropolity Sergjusza.

ZAMKNIECIE SESJI UKRAINSKIEGO C.K.W.

"PRAWDA" z dn. 14/10 donosi, że sesja C.K.W. sowietów USRR w Charkowie została zamknięta. Prezes C.K.W. Piotrowski wygłosił na ostatniem posiedzeniu sesji przemówienie, w którem oświadczył, że sytuacja międzynarodowa jest obecnie główną troską rządu sowieckiego. Drugie miejsce zajmuje kwestja organizacji aparatu administracyjnego oraz polityki handlowej, która dążyć powinna do obniżenia cen artykułów pierwszej potrzeby.